

som ere de Fleste, og de vil neppe nogenfinde blive istand til at udlægges til Græsning eller fri Raadighed. Man har nu siden 1792 arbeidet paa deres Dæmpning, og de ere ogsaa nu i den Tilstand, at de ikke ere farlige; men det er Gæt, at de ikke længer ere farlige, men noget Andet, om de kunne udlægges til fri Raadighed. Dersom man vilde give Beboerne fri Raadighed over saadanne større Sande, som man maaskee kunde ansee for dæmpede, saa er jeg overbevist om, at om meget faa Aar vilde disse Sande igjen være hjemfaldne til at tages under nye Behandling. Saavidt jeg har kunnet komme til Kundskab om, saa forholder det sig ogsaa saaledes, at i andre Lande, hvor Sandflugt findes i nogen større Udstrækning, der betragtes det som en Statsfag, og hovedsagelig bliver Arbeidet der udført for Statens Regning, hvilket jeg troer ogsaa er rigtigt og hensigtsmæssigt. Det er vistnok et meget rigtigt Princip, at Borgerne i Staten selv skulle søge at afvende Skade fra deres Eiendom; men, naar der opstaaer en Fare af en saadan Natur, at Staten erkjender, at den Enkelte ikke kan afværge Skaden, og at flere Borgere staae Fare for Udelæggelse, samt at Staten selv vilde miste sin Indtægt, naar en saadan Udelæggelse fandt Sted, saa troer jeg dog, at Staten, som her griber ind, for at styre og ordne Forsvaret imod en saadan Fjende, bør benytte sine Kræfter i Almindelighed, og ikke overlade til en snever Kreds at værne om Landet mod et saadant Onde, som ikke er noget blot forbigaaende, men et vedvarende. Dersom man vilde see hen til, hvilken Skade Sandflugten har forvoldt paa Vestkysten i tidligere Tider, Noget, som fremgaaer deels af Præmisserne til Frd. 19de Septbr. 1792, deels af andre Data, saaledes en Dplysning i Hist. Tidsskr. 2 B. 1 H. Pag. 80, hvor der er anført i en Oversigt over Lehnens Indtægter for 1574, at der af Sandflugt er udelagt Eiendomme til 44 Gjaesteriebeste. Dette faaer man endvidere et Begreb om ved at høre de Sagn, man har paa Vestkysten, hvor man paa visse Steder, hvor store Gaarde og hele Byer have ligget, der, hvor nu de største Sandbaner have deres Leie; jeg siger, at, naar man vil see hen til det, saa synes det mig temmelig

klart, at det er Staten, som fra først af burde have overtaget denne Byrde, og at det vilde være en Ubillighed, om man fremdeles vilde forlange, at de enkelte Beboere indenfor en snever Kreds skulde vedblive at bære den. Hvad iøvrigt den ærede Rigsdagsmand for Thisted Amts 2det District (Hansen) har anført med Hensyn til Arbeidets Udførelse, da forholder dette sig i det Væsentlige rigtigt; det kan ikke være anderledes, end at det maa passe paa de Steder, hvor man ikke er kommen dertil, at man har faaet Hjælpefogne til at løstjøre sig for Hovriet ved aarligt at leie de nærmere Boende til at udføre det; men hvo som kjen-der disse Forhold og det Eiendommelige ved Sanddæmningsarbeidet, vil snart see, at det ikke kan være anderledes, naar man skal arbejde med Folk, som ere tildeels uovede, bve langt borte fra Arbejdsstedet, og som have en velbegrundet Modbydelighed for dette Arbeide. Naar den ærede Indenrigsminister antydede, at det skulde være vanskeligt at kontrollere Arbeiderne, da forholder dette sig meget rigtigt; men det ligger i, at man her, som ved meget andet Naturalarbeide, arbeider med et langt større Antal Arbeidere end man kan oversee. Arbejdstiden indskrænker man til saa faa Dage som muligt for Beboernes Skyld, og naar man da daglig arbeider med flere Hundrede Arbeidsfolk, fordeelte omkring i Sandflugts-Districter paa flere Mile, saa kan det Opshyn, man nu har, ikke nær være tilstrækkeligt, hvis man for Betaling vilde arbejde paa samme Maade, men man maa naturligviis da forandre Arbeidsmaaden og bruge længere Tid og færre Arbeidere ad Gangen. Arbeidets Udførelse vilde ogsaa blive langt bedre, saasnart man havde Leilighed til at betale for Arbeidet.

Schroll: Forsaavidt den sidste ærede Taler hentebe Exempler fra andre Lande, da skal jeg tillade mig at oplyse Thinget om, at i Holland er Sandflugtsarbeidet en Provindsfag, og altsaa en Communalfag i vid Udstrækning, men ikke en Statsfag.

Lyffe: Jeg tænkte ikke paa Holland, men meente kun, at det, efter Dplysninger, som en æret Rigsdagsmand har erhvervet sig derom, i Preussen, og tildeels ogsaa i Hannover, er en Statsfag.